

राज्यात गत वर्षामध्ये विविध योजनेंतर्गत
झालेल्या मृदसंधारण व जलसंधारण
कामांची प्रत्यक्ष स्थळ पडताळणी
(Ground Truthing) करण्यासाठी
मार्गदर्शक सूचना

महाराष्ट्र शासन
मृद व जलसंधारण विभाग
शासन निर्णय क्र.- जशिअ-२०२५/प्र.क्र.१२/जल-७
दालन क्र.७१२, विस्तार इमारत, ७ वा मजला,
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरू चौक,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२
दिनांक : १२ मार्च, २०२५

प्रस्तावना:-

महाराष्ट्र राज्यात गत वर्षामध्ये पाणलोट क्षेत्रामध्ये मृदसंधारण व जलसंधारणाची कामे कृषी विभाग, जलसंधारण विभाग, जिल्हा परिषद (ल.पा.) विभाग, वन विभाग, रोजगार हमी विभाग, भूजल सर्वेक्षण विकास यंत्रणा, स्वयंसेवी सामाजिक संस्था इ. यांच्यामार्फत विविध योजनांतर्गत करण्यात आली आहेत. विविध विभागांमार्फत करण्यात आलेल्या मृदसंधारण व जलसंधारण कामांची माहिती एकत्रितपणे एका प्लॅटफॉर्मवर उपलब्ध असणे आवश्यक आहे. तसेच, सदर कामांची प्रत्यक्ष सद्यस्थिती उपलब्ध असल्यास त्याआधारे पाणलोट क्षेत्रासंदर्भात नवीन धोरणात्मक निर्णय घेण्यासाठी सहाय्यभूत ठरेल.

२. MRSAC, नागपूर यांच्याकडे पाणलोट क्षेत्रामध्ये विविध योजनेंतर्गत झालेल्या मृदसंधारण व जलसंधारणाच्या कामांची माहिती उपलब्ध आहे. या माहितीच्याआधारे मृदसंधारण व जलसंधारण कामांच्या प्रकारानुसार सिग्नेचर्स विकसित करून सॅटेलाईट इमॅजरीद्वारे सदर कामे चिन्हांकित केली आहेत. या दोन्ही माहिती स्रोतांद्वारे उपलब्ध झालेल्या माहितीच्या आधारे MRSAC यांनी मृदसंधारण व जलसंधारण कामे नकाशावर मॅप केलेली आहेत. सदरचे मॅप वापरून चिन्हांकित केलेल्या या संरचनांची प्रत्यक्ष स्थळपाहणी व सत्यता पडताळणी करून त्याची आजच्या सद्यःस्थिती बाबतची माहिती एकत्रित करण्यासाठी व एका डिजिटल प्लॅटफॉर्मवर उपलब्ध होण्यासाठी मोबाईल ॲप व वेब पोर्टल MRSAC, नागपूर यांच्यामार्फत तयार करण्यासाठी महाराष्ट्र सुदूर संवेदन उपयोजन केंद्र, नागपूर (MRSAC) आणि मृद व जलसंधारण विभाग, महाराष्ट्र राज्य यांमध्ये दि.०३/०२/२०२५ रोजी मा. मुख्यमंत्री महोदयांच्या उपस्थितीमध्ये सामंजस्य करार (MoU) झालेला आहे.

३. मृद व जलसंधारण कामांचे / संरचनांचे मॅपींग आणि प्रत्यक्ष स्थळ पडताळणी (Ground Truthing) करणेसाठी प्रत्येक गावामध्ये शिवार फेरी घेणे आवश्यक आहे. शिवार फेरीसाठी क्षेत्रीय स्तरावरील / गाव पातळीवरील सर्व शासकीय यंत्रणा व स्थानिक ग्रामस्थ यांच्या सहकार्याची आवश्यकता आहे. त्यानुषंगाने शिवार फेरीदरम्यान करावयाची कार्यपद्धती आणि सर्व क्षेत्रीय यंत्रणांची जबाबदारी निश्चीत करणेबाबत मार्गदर्शक सूचना निर्गमीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

१. मृदसंधारण व जलसंधारण कामांचे/ संरचनांचे मॅपींग आणि प्रत्यक्ष स्थळ पडताळणी (Ground Truthing) करण्याचा उद्देश पुढीलप्रमाणे आहे:-

- i. MRSAC, नागपूर यांचेकडील गावनिहाय नोंद असलेल्या अस्तित्वातील मृदसंधारण व जलसंधारण संरचनांची प्रत्यक्ष स्थळपाहणी करून पडताळणी (Ground Truthing) करणे.
- ii. MRSAC, नागपूर यांचेकडे नोंद नसलेल्या आणि शिवारफेरी दरम्यान आढळून आलेल्या संरचना व सध्या काम सुरू असलेल्या नवीन मृदसंधारण व जलसंधारण संरचनांची नोंद घेणे.
- iii. उक्तप्रमाणे सर्व मृदसंधारण व जलसंधारण संरचनांची नोंद व पडताळणी केल्यानंतर संबंधीत संरचनांच्या सद्यस्थिती व उपयुक्ततेबाबत माहिती मोबाईल ॲपमध्ये नोंदविणे. उदा. संरचनांची दुरुस्ती करणे, नवीन संरचना बांधणे, आवश्यकतेनुसार नाला खोलीकरण/ रुंदीकरण करणे, संरचनांमधील गाळ काढणे इ.

२. सदर कार्यक्रमांतर्गत क्षेत्रीय स्तरावर आढळून येणाऱ्या मृदसंधारण व जलसंधारण कामांचे/ संरचनांची यादी सदर शासन निर्णय सोबतच्या **विवरणपत्र- अ** मध्ये नमूद केलेली आहे.

३. मृद व जलसंधारण कामांचे/ संरचनांचे मॅपींग आणि प्रत्यक्ष स्थळ पडताळणी करण्यासाठीची **कार्यपद्धती** पुढीलप्रमाणे आहे:-

३.१ मोबाईल ॲप :

- १) महाराष्ट्र राज्यात गत वर्षामध्ये विविध विभागांमार्फत विविध योजनांतर्गत पाणलोट क्षेत्रात झालेल्या मृदसंधारण व जलसंधारण कामांचे/ संरचनांचे मॅपींग आणि प्रत्यक्ष स्थळ पडताळणी (Ground Truthing) करणेबाबत MRSAC, नागपूर यांचेमार्फत मोबाईल ॲप (ॲन्ड्राईड आधारित)

विकसीत करण्यात आला आहे. सदर ॲप हा केवळ या कामासाठी विशेष नियुक्त होणाऱ्या अधिकारी/ कर्मचारी यांना मोबाईल मध्ये उपलब्ध होईल.

- २) सदर मोबाईल ॲपवर राज्यातील मृदसंधारण व जलसंधारण कामांची उपग्रह (Satellite) आधारित Geofence location सहित उपलब्ध असलेली माहिती जिल्हानिहाय, तालुकानिहाय व गावनिहाय मोबाईल ॲपमध्येच उपलब्ध होईल.
- ३) मोबाईल ॲपचे लॉगीन पुढीलप्रमाणे नमूद अधिकारी/ कर्मचारी यांना देण्यात येणार आहे. शिवार फेरीमध्ये हे सर्व अधिकारी/कर्मचारी **पथक प्रमुख (टीम लिडर)** म्हणून काम पाहतील.

अ.क्र.	विभाग	संबंधित अधिकारी/ कर्मचारी
१.	मृद व जलसंधारण विभाग (राज्यस्तर)	१.उपविभागीय जलसंधारण अधिकारी २.जलसंधारण अधिकारी (राजपत्रित/अराजपत्रित)
२.	मृद व जलसंधारण विभाग (जिल्हा परिषद)	१.उपविभागीय जलसंधारण अधिकारी २.जलसंधारण अधिकारी (राजपत्रित/अराजपत्रित)
३.	कृषी विभाग	कृषी सहाय्यक व कृषी पर्यवेक्षक
४.	वन विभाग	वनपाल
५.	मृद व जलसंधारण विभाग (वसुंधरा)	पाणलोट विकास पथक /WDT (कृषी, स्थापत्य अभियंता, समुह संघटक)

- ४) उक्त नमूद अधिकारी/कर्मचारी यांना स्वतःच्या ॲन्ड्रॉइड मोबाईल मध्ये सदर ॲप केवळ प्राप्त होणाऱ्या लिंकद्वारे DOWNLOAD करून त्याचा वापर करणे बंधनकारक राहील. टीम लीडर यांचे लॉगीन तयार करण्यासाठी उक्त नमूद अधिकारी/ कर्मचारी यांचे नाव, पदनाम, मोबाईल नंबर इ. माहिती संबंधित जिल्हा जलसंधारण अधिकारी हे MRSAC, नागपूर यांना **विवरणपत्र-ब** मध्ये नमूद नमुन्यामध्ये उपलब्ध करून देतील.
- ५) मोबाईल ॲपचे लॉगीन संदर्भात अडचणीचे निराकरण करण्यासाठी मंत्रालय स्तरावर अवर सचिव, जल-७ हे MRSAC, नागपूर आणि जिल्हा जलसंधारण अधिकारी यांच्यात समन्वयक म्हणून राहतील.
- ६) मोबाईल ॲप चा वापर करताना तांत्रिक अडचणी आल्यास **MRSAC, नागपूर यांच्या ९३५९७ ४५४०७ या हेल्प लाईन** वर संपर्क साधण्यात यावा.

३.२ प्रशिक्षण:-

- १) सदर कार्यक्रम यशस्वी करण्यासाठी, आयोजन केल्या जाणाऱ्या शिवार फेरीचे पथक प्रमुख (Team leader) यांना प्रशिक्षण देणे आवश्यक आहे.
- २) सदर कार्यक्रमाची व्याप्ती व आवश्यक असणारे मनुष्यबळ विचारात घेता सर्वप्रथम मृद व जलसंधारण विभागाच्या अधिनस्त असणाऱ्या प्रत्येक उपविभाग (राज्यस्तर व जिल्हा परिषद) स्तरावरील किमान ३ अधिका-यांना (१ उपविभागीय जलसंधारण अधिकारी व २ जलसंधारण अधिकारी यांना) “मास्टर ट्रेनर्स” नेमून त्यांना MRSAC, नागपूर यांच्यामार्फत प्रशिक्षण देण्यात येईल. सदर प्रशिक्षणामध्ये मास्टर ट्रेनर्स यांना शिवारफेरी दरम्यान जलसंधारण कामांचे/ संरचनांचे मॅपींग आणि प्रत्यक्ष स्थळ पडताळणी (Ground Truthing) करण्याची कार्यपद्धती व त्यानुषंगाने मोबाईल ॲपचा वापर इ. बाबत प्रशिक्षण देण्यात येईल.
- ३) मास्टर ट्रेनर्स यांच्या प्रशिक्षणाचे आयोजन माहे मार्च-२०२५च्या दुसऱ्या आठवड्यामध्ये करण्यात येईल. सदर प्रशिक्षणानंतर हे मास्टर ट्रेनर्स तालुकास्तरीय समितीच्या सहाय्याने तालुक्यांतील इतर पथक प्रमुखांना प्रशिक्षण देतील. सदरचे प्रशिक्षण २ दिवसांमध्ये पूर्ण होईल याबाबत जिल्हास्तरीय समिती व तालुकास्तरीय समितीने दक्षता घ्यावी.
- ४) सदर प्रशिक्षणामध्ये मोबाईल ॲप वापरासोबतच विविध संरचनांची तोंडओळख, तसेच त्यामध्ये कोणत्या प्रकरच्या दुरुस्त्या उद्भवू शकतात, याबाबतची प्राथमिक सर्वसाधारण माहिती प्रत्येक विभागाच्या अधिकाऱ्याने द्यावी. जेणेकरून प्रत्यक्ष स्थळपाहणीवेळी त्यामध्ये कुठल्या दुरुस्त्या घ्याव्या लागतील, याबाबतची प्राथमिक माहिती अन्य विभागाच्या अधिकाऱ्यांना होईल.

३.३ शिवारफेरी :

- १) गावनिहाय स्थानिक ग्रामस्थ आणि क्षेत्रीय स्तरावरील अधिकारी/ कर्मचारी यांच्या समन्वयाने मृदसंधारण व जलसंधारण कामांना / संरचनांना भेट देऊन प्रत्यक्ष स्थळ पडताळणी (Ground Truthing) शिवारफेरीद्वारे करण्यात येईल.
- २) सदर शिवारफेरीमध्ये पथकप्रमुखांसोबत गावातील सरपंच, ग्रामसेवक/ ग्रामपंचायत कर्मचारी, तलाठी/कोतवाल, गावातील प्रगतीशील शेतकरी/ प्रतिष्ठीत व्यक्ती, ग्रामरोजगार सेवक, पाणलोट क्षेत्रामध्ये काम करणारे गावातील व्यक्ती, शेतकरी उत्पादक संस्था/ शेतकरी गट/ महिला बचत गट यांचे प्रतिनिधी, इच्छुक अशासकीय संस्थांचे प्रतिनिधी व स्थानिक ग्रामस्थ यांचा समावेश राहील.

- ३) गावनिहाय शिवारफेरी आयोजित करण्याची जबाबदारी तालुकास्तरीय समितीची असेल. सदर शिवारफेरीमध्ये परि.६.३(२) मध्ये नमूद केलेल्या व्यक्तींना सहभागी करून घेण्याची जबाबदारी संबंधित सरपंच व ग्रामसेवक यांची राहिल.
- ४) तालुकास्तरीय समितीने जबाबदार असणाऱ्या अधिकारी/ कर्मचारी यांचे गावनिहाय गट/ग्रुप करून प्रस्ताव जिल्हास्तरीय समितीस सादर करावा. जिल्हाधिकारी तथा अध्यक्ष, जिल्हास्तरीय समिती यांच्या स्वाक्षरीने शिवार फेरीसाठी जबाबदार अधिकारी/कर्मचारी यांची गावनिहाय आदेश निर्गमनाची कार्यवाही करावी.
- ५) उक्त परि.६.१ (३) मध्ये नमूद केलेप्रमाणे गावनिहाय पथक प्रमुख (टिम लिडर) यांचेकडे मोबाईल ॲपचे लॉगीन असेल. सदर मोबाईल ॲपच्या सहाय्याने ॲपमध्ये गावनिहाय मृद व जलसंधारण कामांच्या उपलब्ध तपशिलावरून गावात किती कामे/ संरचना आहेत, याची प्रत्यक्ष स्थळ पडताळणी करावी व आवश्यक नोंदी ॲपमध्ये घेण्यात याव्यात.
- ६) मोबाईल ॲपमध्ये नोंद असलेल्या संरचना व्यतिरिक्त अन्य संरचनांच्या नोंदी देखील नोंदविण्याची कार्यवाही करण्यात यावी (उद्देश क्र. २ नुसार).
- ७) सदर शिवार फेरी दरम्यान MRSAC, नागपूर यांनी सॉटेलाईट आधारे उपलब्ध करून दिलेल्या माहितीच्या आधारे आढळलेल्या आणि यामाहिती व्यतिरिक्त आढळलेल्या सर्व मृदसंधारण व जलसंधारणाच्या संरचना यांची स्थळ पडताळणी करून मोबाईल ॲपमध्ये नोंद घेण्याची जबाबदारी पथक प्रमुख (टिम लिडर) यांची असेल. तसेच, संबंधित अध्यक्ष, तालुकास्तरीय समिती हे गावनिहाय माहितीची नोंद मोबाईल ॲपमध्ये होते किंवा कसे याबाबत सनियंत्रण करतील.

३.४ प्रत्यक्ष स्थळपाहणी व पडताळणी :

शिवार फेरी दरम्यान मोबाईल ॲप वापरणेबाबत आणि प्रत्यक्ष स्थळपाहणी व पडताळणी करून ॲपमध्ये माहिती अद्यावत करणेबाबत MRSAC, नागपूर यांचेमार्फत देण्यात आलेल्या सूचना सदर शासन निर्णयासोबत विवरणपत्र-क मध्ये जोडण्यात आलेल्या आहेत.

३.५ स्थळपाहणी मोहीम कालावधी:-

शिवारफेरीसाठी जबाबदार असणाऱ्या सर्व अधिकारी/ कर्मचारी यांच्या मदतीने १ एप्रिल, २०२५ ते ३१ मे, २०२५ या कालावधी मध्ये शिवारफेरी घेऊन संरचनांची पहाणी व स्थळपडताळणी करण्याची जबाबदारी तालुकास्तरीय समितीची असेल.

३.६ शिवार फेरीचे नियोजन:-

- १) शिवार फेरीचा दिनांकनिहाय कार्यक्रम **विवरणपत्र-ड** नुसार तयार करण्यात यावा व त्यास व्यापक प्रसिद्धी देण्यात यावी. ज्या तारखेला गावात शिवार फेरी आहे त्याच्या काही दिवसांपूर्वी शिवार फेरीमध्ये सहभागी असणाऱ्या सर्व व्यक्तींना शिवार फेरीची तारीख, वेळ व एकत्र जमण्याचे ठिकाण इ. माहिती संबंधित ग्रामसेवक यांनी द्यावी. तसेच, शिवार फेरीसाठी जास्तीत जास्त सहभाग व्हावा यादृष्टीने पूर्वनियोजन करावे.
- २) संबंधित गटविकास अधिकारी यांनी सर्व ग्रामसेवकांची बैठक घेऊन शिवार फेरीची पूर्वतयारी कशापद्धतीने करावे याबाबतचे प्रशिक्षण त्यांना द्यावे व जास्तीत जास्त लोकसहभाग होईल यापद्धतीने नियोजन करण्याची दक्षता घ्यावी.

४. सदर अभियानाची प्रगती व कार्यवाहीबाबत आढावा घेण्यासाठी तसेच, संनियंत्रणासाठी पुढीलप्रमाणे समित्या कार्यरत राहतील:-

४.१ जिल्हास्तरीय समिती :-

अ.क्र.	समिती सदस्य	पदनाम
१	जिल्हाधिकारी	अध्यक्ष
२	मुख्य कार्यकारी अधिकारी	सह अध्यक्ष
३	उप वनसंरक्षक, वन विभाग	सदस्य
४	उप जिल्हाधिकारी (रोहयो)	सदस्य
५	कार्यकारी अभियंता (ग्रामीण पाणी पुरवठा), जिल्हा परिषद	सदस्य
६	वरिष्ठ भूवैज्ञानिक, भूजल सर्वेक्षण व विकास यंत्रणा	सदस्य
७	विभागीय वन अधिकारी, सामाजिक वनीकरण विभाग	सदस्य
८	कार्यकारी अभियंता, जलसंपदा विभाग,	सदस्य
९	कार्यकारी अभियंता, लघु सिंचन, जिल्हा परिषद	सदस्य
१०	जिल्हा अधीक्षक कृषी अधिकारी	सदस्य
११	जिल्हा जलसंधारण अधिकारी	सदस्य सचिव

४.२ तालुकास्तरीय समिती :-

अ.क्र.	समिती सदस्य	पदनाम
१	उपविभागीय अधिकारी (प्रांत)	अध्यक्ष
२	गट विकास अधिकारी	सह अध्यक्ष
३	उपविभागीय कृषी अधिकारी	सदस्य
४	तहसिलदार	सदस्य

५	उपविभागीय अभियंता, पाणी पुरवठा विभाग	सदस्य
६	उपविभागीय अभियंता, जलसंपदा विभाग	सदस्य
७	तालुका कृषी अधिकारी	सदस्य
८	उपविभागीय जलसंधारण अधिकारी, जि.प. ल.पा.	सदस्य
९	वन परिक्षेत्र अधिकारी, वन विभाग	सदस्य
१०	वन परिक्षेत्र अधिकारी, सामाजिक वनीकरण	सदस्य
११	उपविभागीय जलसंधारण अधिकारी, मृद व जलसंधारण विभाग,	सदस्य सचिव

५. जिल्हास्तरीय समिती, तालुकास्तरीय समिती व MRSAC, नागपूर यांचे कर्तव्य व जबाबदारी:-

५.१ जिल्हास्तरीय समिती:-

- १) तालुकास्तरीय समितीने गावनिहाय शिवार फेरीसाठी जबाबदार असणाऱ्या पथक प्रमुखांच्या नेमणुकीचा प्रस्ताव **विवरणपत्र-ड** मध्ये नमूद केलेल्या नमुन्याप्रमाणे जिल्हास्तरीय समिती यांच्याकडे सादर केल्यानंतर, जिल्हाधिकारी तथा अध्यक्ष जिल्हास्तरीय समिती यांच्या स्वाक्षरीने आदेश निर्गमित करणे.
- २) जिल्हाधिकारी यांच्या अध्यक्षतेखाली गठीत समिती ही तालुकास्तरीय समितीने केलेल्या कामाचे संनियंत्रण करेल. त्यासाठी जिल्हास्तरीय समिती वेळोवेळी बैठका घेऊन कामांचा आढावा घेतील.

५.२ तालुकास्तरीय समिती:-

- १) अंमलबजावणी करण्यासाठी आवश्यक असलेल्या सर्व विभागांना एकत्रीत आणून त्यांच्यामध्ये समन्वयन निर्माण करणे.
- २) MRSAC, नागपूर यांनी विकसीत केलेल्या मोबाईल ॲपसाठी **पथक प्रमुखांचे लॉगीन** संबंधित जिल्हा जलसंधारण अधिकारी यांना **विवरणपत्र-ब** मध्ये नमूद नमुन्यामध्ये उपलब्ध करून देणे.
- ३) तालुकास्तरीय समितीने गावनिहाय शिवार फेरीसाठी जबाबदार असणाऱ्या पथक प्रमुखांच्या नेमणुकीचा प्रस्ताव **विवरणपत्र-ड** मध्ये नमूद केलेल्या नमुन्याप्रमाणे जिल्हाधिकारी तथा अध्यक्ष जिल्हास्तरीय समिती यांच्याकडे आदेश निर्गमनासाठी सादर करणे.
- ४) सदर कार्यक्रम हा कालबद्ध कार्यक्रम असून कार्यक्रमाची अंमलबजावणी ३१ मे, २०२५ अखेर पूर्ण करणे क्रमप्राप्त असल्याने सदर कार्यक्रमाच्या अंमलबजावणीसाठी गावनिहाय कार्यक्रमाची

आखणी करणे व आखणी केल्याप्रमाणे कार्यक्रमाची अंमलबजावणी करण्यासाठी वेळोवेळी आढावा घेऊन संनियंत्रण करणे.

५.३ MRSAC, नागपूर :-

- १) MRSAC, नागपूर यांनी दि.३, फेब्रुवारी, २०२५ रोजी करण्यात आलेल्या सामंजस्य करारामध्ये नमुद केल्याप्रमाणे मृदसंधारण व जलसंधारण कामांचे/ संरचनांचे मॅपींग करण्यासाठी मोबाईल ॲप व सदर माहिती संरक्षित करण्यासाठी आवश्यक असणारे वेब पोर्टल विहित वेळेमध्ये विकसीत करतील.
- २) सदर कार्यक्रमाची अंमलबजावणी दरम्यान मोबाईल ॲप वापरासंदर्भात आपल्या १३५१७ ४५४०७ या हेल्प लाईनवर प्राप्त होणाऱ्या तक्रारींचे त्वरीत निराकरण करणे आणि सदर कार्यक्रमाची अंमलबजावणी पूर्ण होईपर्यंत त्याचे व्यवस्थापन करणे.
- ३) MRSAC, नागपूर यांनी विकसीत केलेल्या मोबाईल ॲपद्वारे मृदसंधारण व जलसंधारण कामांचे/ संरचनांचे मॅपींग करण्यासाठी सुयोग्य कार्यपद्धती विकसीत करणे व त्याबाबत विभागाने नियुक्त केलेल्या मास्टर ट्रेनर्सना प्रशिक्षण देणे.
- ४) उक्तप्रमाणे मोबाईल ॲपद्वारे मृदसंधारण व जलसंधारण कामांचे/ संरचनांचे मॅपींग आणि प्रत्यक्ष स्थळ पडताळणी (Ground Truthing) केलेली सर्व माहिती वेळोवेळी **PM GATISHAKTI पोर्टलवर** अद्यावत करण्याची जबाबदारी **MRSAC, नागपूर** यांची राहिल.

६. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्यांचा संकेतांक २०२५०३१२१५४३२३१६२६ असा आहे. सदर शासन निर्णय डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(देवेंद्र भामरे)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई.
- २) मा. सभापती, विधान परिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
- ३) मा. अध्यक्ष, विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
- ४) मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

- ५) मा.उपमुख्यमंत्री (गृह) यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ६) मा. उपमुख्यमंत्री (वित्त व नियोजन) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ७) मा. मंत्री, मृद व जलसंधारण यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ८) मा. मंत्री, कृषी यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ९) सर्व मा. मंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- १०) मा. विरोधी पक्षनेता, विधान परिषद/विधान सभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
- ११) सर्व सन्माननीय विधानपरिषद/विधानसभा सदस्य.
- १२) मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई.
- १३) सर्व अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- १४) महालेखापाल (लेखा परीक्षा / लेखा व अनुज्ञेयता) - १/२, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई / नागपूर.
- १५) सर्व विभागीय आयुक्त,
- १६) आयुक्त (कृषी), पुणे.
- १७) आयुक्त, मृद व जलसंधारण, छत्रपती संभाजीनगर.
- १८) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, वसुंधरा पाणलोट विकास यंत्रणा, पुणे.
- १९) सर्व जिल्हाधिकारी,
- २०) सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद,
- २१) प्रधान मुख्य वनसंरक्षक व महासंचालकपुणे, महाराष्ट्र राज्य, सामाजिक वनीकरण, .
- २२) महासंचालक, जल व भूमी व्यवस्थापन संस्था (वाल्मी), छत्रपती संभाजीनगर.
- २३) महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मुंबई (प्रसिद्धी करिता).
- २४) आयुक्त, भूजल सर्वेक्षण व विकास यंत्रणा, पुणे.
- २५) आयुक्त, मनरेगा, नागपूर.
- २६) संचालक, मृदसंधारण व पाणलोट क्षेत्र व्यवस्थापन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- २७) संचालक, फलोत्पादन, पुणे.
- २८) सर्व विभागीय कृषि सहसंचालक,
- २९) संचालक, अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.
- ३०) संचालक, महाराष्ट्र सुदूर संवेदन केंद्र, नागपूर.
- ३१) सर्व प्रादेशिक जलसंधारण अधिकारी,
- ३२) सर्व जिल्हा जलसंधारण अधिकारी, मृद व जलसंधारण विभाग,
- ३३) सर्व जिल्हा अधीक्षक कृषी अधिकारी, कृषी विभाग,
- ३४) सर्व उपजिल्हाधिकारी (रोहयो),
- ३५) सर्व उप विभागीय अधिकारी (प्रांत),
- ३६) सर्व कार्यकारी अभियंता (ग्रामीण पाणी पुरवठा), जिल्हा परिषद,
- ३७) सर्व उप वनसंरक्षक, वन विभाग,
- ३८) सर्व वरिष्ठ भूवैज्ञानिक, भूजल सर्वेक्षण व विकास यंत्रणा.
- ३९) सर्व विभागीय वन अधिकारी, सामाजिक वनीकरण विभाग.
- ४०) सर्व कार्यकारी अभियंता, जलसंपदा विभाग,

- ४१) सर्व संबंधित उप विभागीय अभियंता, पाणी पुरवठा विभाग,
- ४२) सर्व संबंधित उप विभागीय अभियंता, जलसंपदा विभाग,
- ४३) सर्व तालुका कृषी अधिकारी, कृषी विभाग,
- ४४) सर्व उप विभागीय जलसंधारण अधिकारी, जि.प. ल.पा,
- ४५) वरिष्ठ कोषागार अधिकारी, पुणे / छत्रपती संभाजीनगर,
- ४६) सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी,
- ४७) सर्व सह सचिव/उप सचिव / अवर सचिव/ कार्यासन अधिकारी, मृद व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ४८) नियोजन विभाग/ वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

विवरणपत्र अ

अ. क्रं	कामे/ संरचना	Works
१	खोल सलग समतल चर	Deep Continuous Contour Trench (Deep CCT)
२	सलग समतल चर	Continuous Contour Trench (CCT)
३	अनघड दगडी बांध	Loose Boulder Structure (LBS)
४	कंपार्टमेन्ट बंडींग	Compartment Bunding
५	ग्रेडेड बंडींग (ढाळीचे बांध)	Graded Bunding
६	दगडी बांधासह मजगी (पडकई)	Terracing with stone bund (Padkai)
७	गॅबियन बंधारा	Gabian Structure
८	जूनी भातखचरे	Old Paddy Bunds
१४	मजगी	Terracing
१५	कांपोजिट गॅबियन बंधारा	Composit Gabian Structure
१६	मातीचा वन बंधारा	Forest Earthen Nala Bund
१७	माती नाला बांध	Earthen Nalla Bund
१८	लहान मातीचा बांध	Small Earthen Structure
१९	सिमेंट नाला बांध	Cement Nala Bund (CNB)
२०	वळण बंधारा	Diversion Bund
२१	कोल्हापूर पद्धतीचा बंधारा	KT Weir
२२	पाझर तलाव	Percolation Tank
२३	लघु सिंचन तलाव / ल.पा.तलाव	Minor Irrigation Tank
२४	वनतळे	Forest Pond
२५	शेततळे	Farm Pond
२६	खोदतळे	Excavation Pond
२७	गावतळे	Village Tank
२८	खडकातील शिवकालीन टाकी	Shivkalin Tank
२९	भुमिगत बंधारा	Under Ground Bandhara
३०	ओढा/ नाले जोड प्रकल्प	Stream / Nala Joining Project
३१	साठवण बंधारा	Storage Tank
३२	सिंचन विहीर	Irrigation Well
३३	हायड्रो फ्रॅक्चरिंग	Hydro fracturing
३४	जलशोष खड्डे	Soak pit
३५	रिचार्ज शाफ्ट	Recharge Shaft
३६	ट्रेंच कम रिचार्ज शाफ्ट	Trench cum Recharge Shaft
३७	कळंब पद्धतीचा बंधारा साठवण तलाव	Kalamb Type Bandhara
३८	नाला खोलीकरण	Nala deepening & widening
३९	इतर	Others

विवरणपत्र-ब

मोबाईल ॲपचे लॉगीन तयार करण्यासाठी आवश्यक असणारी माहिती
(पथक प्रमुखाची/ टिम लिडरची माहिती)

अ.क्र.	जिल्हा	तालुका	गावाचे नाव	अधिकारी/ कर्मचारी यांचे नाव	ई-मेल	मोबाईल क्रमांक	पदनाम	विभाग

विवरणपत्र-क

प्रत्यक्ष स्थळपडताळणी करतांना मोबाईल ॲप वापरण्यासंदर्भात सूचना
(Soil & Water Conservation Structures Verification Mobile app Flow).

1.Login/Register Screen – User authentication.

Allows users to authenticate and access the app securely. It ensures that only **registered users (Team Leaders)** can Login, while **new users** can **create an account** first. Users can **Log in** using their mobile number. *(While logging in, the relevant village master data will be downloaded at that time.)*

2. Home /Dashboard – Main Navigation Screen

After successful login, the **Dashboard** serves as the central hub, allowing users to navigate between different modules.

A. Verify Existing Asset

Users must be within **100 meters** of the asset to map it. If within range, a **blue circle buffer** appears around the asset. Onclick of asset icon opens a dialog prompting **Approve or Reject** options:

Approve → Fill in asset details, then **Save/Send**.

Reject → Provide a reason, then **Save/Send**.

B. Map Not-In-List or Ongoing Asset

User enters asset details, and capture **asset's current location**, and take **two pictures** of the asset. After that, they can **Save/Send** the data

Note-

- i. **Save** – If there is **no internet connection**. **Send** – If the internet is available.
- ii. **Green circle buffer**- Data successfully sent to the server.
- iii. **Orange circle buffer**- Mapping data saved locally on the device.
- iv. **Red circle buffer**- Rejected data sent to the server.

C. WCS Mapping count

This module displays the **WCS mapping data** using a **pie chart**, providing a visual representation of asset counts based on different categories.

3. Explore (Display Downloaded or Mapped data)

This section provides three modules for managing data and mapping efficiently

- **Download Manager** – Users can **download village data**, and view **downloaded details**.
- **Send Manager** – Users can **send saved data** to the server if the internet is available, also user can **edit**, or **delete** mapping data.
- **Mapping Status** – Users can update the **completed status** of asset mapping **village-wise**.

4. Profile (Display User Registration Details)

विवरणपत्र- ड

जिल्हा:-----

तालुका:-----

अ.क्र.	शिवार फेरीचा दिनांक	गावाचे नाव	शिवार फेरी सुरू होण्याची वेळ व स्थळ	प्रथक प्रमुखाचे नाव व संपर्क क्रमांक	पथकामध्ये सहभागी होणाऱ्या व्यक्तीचे नावे व मोबाईल क्रमांक